

**Wyrok z dnia 21 listopada 1997 r.
III RN 63/97**

Zasadny jest zarzut rażącego naruszenia art. 328 § 2 KPC w związku z art. 59 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) jeżeli w treści uzasadnienia wyroku brak jest wyjaśnienia stanowiska sądu w istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy kwestii prawnej.

Przewodniczący SSN: Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Andrzej Wasilewski (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Włodzimierza Skoniecznego, po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 1997 r. sprawy ze skargi Grażyny W. na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Z. z dnia 3 kwietnia 1996 r. [...] w przedmiocie wymiaru podatku rolnego za 1996 r., na skutek rewizji nadzwyczajnej Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego w Lublinie z dnia 19 lutego 1997 r. [...]

u c h y ł i ł zaskarżony wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego w Lublinie i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Z. decyzją z dnia 3 kwietnia 1996 r. wydaną na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 KPA utrzymało w mocy zaskarżoną decyzję (nakaz płatniczy) [...] Wójta Gminy w H., którą ustalono dla Grażyny W. podatek rolny za I półrocze 1996 r. od gruntów rolnych o powierzchni 9,51 ha w łącznej kwocie 225,90 zł. Kolegium Odwoławcze stwierdziło w uzasadnieniu swej decyzji, że podniesiony w odwołaniu strony zarzut, jakoby wymiar podatku rolnego był nieprawidłowy, bowiem nie uwzględniono przysługującego jej zwolnienia od tego podatku z tytułu kupna gruntów, nie jest uzasadniony. Zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy z 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 94, poz. 431 ze zm.) od podatku rolnego zwalnia się nabyte w drodze kupna grunty, które przeznaczone są na utworzenie nowego lub powiększenie istniejącego gospodarstwa oraz grunty z Państwowego Funduszu Ziemi objęte w trwałe zagospodarowanie. Natomiast Grażyna W. kupiła w 1994 r. grunt o powierzchni 5 ha, który był zwolniony od podatku rolnego w 1995 r. Jednak następnie, w wyniku zawartej we wrześniu 1995 r. umowy z Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa, zamieniła ten grunt na grunt o powierzchni 6,57 ha, który nie wchodził w skład Państwowego Funduszu Ziemi. W tej sytuacji utraciła ona prawo do zwolnienia podatkowego na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy o podatku rolnym. Od tej decyzji strona złożyła skargę do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie-Ośrodek Zamiejscowy w Lublinie wyrokiem z 19 lutego 1997 r. [...] skargę strony oddalił, a w uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia stwierdził, że wprawdzie w danym wypadku umowa zamiany gruntów

rolnych została zawarta z Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa, tym niemniej nabyty w tym trybie przez stronę grunt znajdował się w użytkowaniu Stacji Hodowli Roślin w M. i nie wchodził w skład Państwowego Funduszu Ziemi. Tym samym, zdaniem Sądu, nie zostały w tym wypadku spełnione warunki, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy o podatku rolnym, od których uzależnione jest uzyskanie zwolnienia od podatku rolnego.

Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego pismem z dnia 19 sierpnia 1997 r. [...] złożył rewizję nadzwyczajną od powyższego wyroku, zarzucając mu rażące naruszenie art. 328 § 2 KPC w związku z art. 59 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) i na podstawie art. 57 ust. 2 tej ustawy wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej podkreślono w szczególności, że art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy o podatku rolnym przewiduje dwa stany faktyczne, w których z mocy prawa następuje zwolnienie gruntu od podatku rolnego. Zwolnienie to dotyczy: po pierwsze - gruntów nabytych w drodze kupna na utworzenie nowego lub powiększenie istniejącego gospodarstwa rolnego oraz po drugie - gruntów Państwowego Funduszu Ziemi i gruntów przejętych z tego Funduszu do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, które objęte zostały w trwale zagospodarowanie. Biorąc pod uwagę, że grunt nabyty przez stronę od Skarbu Państwa nie wchodził w skład Państwowego Funduszu Ziemi, zwolnienie od podatku rolnego mogłoby w danym wypadku wchodzić w grę jedynie wtedy, gdyby okazało się, że spełnione zostały przesłanki nabycia gruntu w drodze kupna i w celu powiększenia istniejącego gospodarstwa. Tymczasem w uzasadnieniu wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego wskazano jedynie na to, że grunt nabyty przez skarżącą w drodze umowy zamiany nie należał ani do gruntów Państwowego Funduszu Ziemi, ani też do Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa. Natomiast pominięto istotną z punktu widzenia rozstrzygnięcia kwestię oceny prawnej umowy jaką skarżąca zawarła w celu nabycia danego gruntu. W związku z tym w rewizji nadzwyczajnej podniesiono, że Naczelnny Sąd Administracyjny wydając wyrok w niniejszej sprawie nie dokonał niezbędnej analizy treści umowy notarialnej zawartej w dniu 21 września 1995 r. przez Grażynę W. ze Skarbem Państwa, na mocy której nabyła ona grunt o powierzchni 6,57 ha, od którego naliczony został następnie sporny w niniejszej sprawie podatek rolny. Tymczasem, wywodzi się w rewizji nadzwyczajnej, jakkolwiek umowa ta nazwana została "umową zamiany", to jednak zawiera ona w swej treści tego rodzaju postanowienia, które wymagają szczególnej oceny prawnej; w szczególności z § 5 tej umowy wynika, że Grażyna W. dopłaci na rzecz drugiej strony umowy kwotę 2.272 zł z tytułu różnicy wartości zamienianych nieruchomości, a ponadto w § 10 umowy wyraźnie stwierdza się, że Grażyna W. oświadczyła, iż powyższą nieruchomość nabywa z przeznaczeniem do użytkowania rolniczego i na powiększenie prowadzonego gospodarstwa rolnego. Powyższe okoliczności nie mogą wykluczać, że chodzi w danym wypadku o umowę mieszaną (o znamionach zarówno umowy zamiany, jak i umowy sprzedaży), bądź też, że zawarte zostały *de facto* dwie odrębne umowy - umowa zamiany oraz umowa sprzedaży. W konsekwencji, dopiero stosowna analiza prawna powyższej umowy notarialnej pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy faktycznie w danym wypadku zawarta została umowa zamiany (art. 603 KC), czy też inny rodzaj umowy lub umów. Ma to bowiem istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, czy w danym wypadku

właścicielowi gruntu rolnego przysługiwało zwolnienie od podatku rolnego na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy o podatku rolnym. Niewyjaśnienie powyższych, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności stanowi zatem rażące naruszenie art. 328 § 2 KPC w związku z art. 59 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona.

Art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 94, poz. 431 ze zm.) stanowi podstawę prawną dla zwolnienia od podatku rolnego z mocy prawa na okres pięciu lat w dwu wypadkach: po pierwsze - gdy grunty zostały nabyte w drodze kupna w celu utworzenia nowego lub powiększenia już istniejącego gospodarstwa o powierzchni nie przekraczającej 100 ha oraz po drugie - gdy grunty należące do Państwowego Funduszu Ziemi lub przejęte z tego Funduszu do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa zostały objęte w trwałe zagospodarowanie w celu utworzenia nowego lub powiększenia już istniejącego gospodarstwa o powierzchni nie przekraczającej 100 ha.

W rozpoznawanej sprawie jest bezsporne, że grunt nabyty przez skarżącą w drodze umowy zamiany nie należał do Państwowego Funduszu Ziemi, ani też nie został przejęty z tego Funduszu do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, lecz pozostawał w użytkowaniu Stacji Hodowli Roślin w M. Z tej przyczyny Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy w Lublinie wyrokiem z dnia 19 lutego 1997 r. [...] oddalił skargę na decyzję w sprawie wymiaru podatku rolnego. Jednakże, jak wynika z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, Naczelny Sąd Administracyjny, który nie jest związany granicami skargi (art. 51 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym, Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.), w niniejszej sprawie w ogóle nie wyjaśnił, czy w danym wypadku brak było również podstaw dla zwolnienia od podatku rolnego z tytułu nabycia gruntu w drodze kupna, zakładając brak takiej przesłanki, skoro nabycie gruntu nastąpiło w formie umowy określonej w akcie notarialnym mianem umowy zamiany. Tymczasem, jak wynika z akt sprawy, skarżąca już w swym odwołaniu do Kolegium Odwoławczego zwróciła uwagę na okoliczność, że wprawdzie w 1995 r. dokonała zamiany gruntu z Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa, ale: Różnicę ceny tych gruntów dopłaciła (co potwierdza treść § 5 zawartej umowy zamiany). W rewizji nadzwyczajnej wywodzi się trafnie, że jest to okoliczność prawna, której ocena nie jest obojętna dla rozstrzygnięcia w rozpoznawanej sprawie, zwłaszcza jeżeli zważyć, że sama nazwa zawartej umowy (umowa zamiany) nie przesądza jeszcze ani o jej treści (art. 603 - art. 604 KC), a w konsekwencji także o jej charakterze prawnym. I to tym bardziej, że w danym wypadku w § 10 umowy zamiany znalazło się ponadto wyraźne stwierdzenie, iż Grażyna W. (...) powyższą nieruchomość nabywa z przeznaczeniem do użytkowania rolniczego i na powiększenie prowadzonego gospodarstwa rolnego. W tej sytuacji, ponieważ w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku brak jest jakiegokolwiek bliższego wyjaśnienia stanowiska Sądu w tej istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy kwestii prawnej, zarzut rewizji nadzwyczajnej rażącego naruszenia art. 328 § 2 KPC w związku z art. 59 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym jest zasadny.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 10 ustawy z dnia

1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 189) w związku z art. 393¹² KPC orzekł, jak w sentencji.

=====